Zero afval NIVEAU 2

GOODPLANET challenges

GOOD TIPS VOOR EEN GESLAAGDE 'ZERO AFVAL'-DAG!

Het doel van de challenge is zo weinig mogelijk afval creëren, door te focussen op preventie. Naast de alternatieven voor verpakkingen van drank en voedsel focust niveau 2 ook op voedselverspilling. Grote hoeveelheden aan fruit, groenten, brood en individuele porties worden verspild, weggegooid, vergeten,... Het thema 'zero afval' wordt uitgebreid met als doel het verminderen en/of recyleren van organisch afval.

➔ VOOR DE ACTIE:

1. Inventariseer de situatie

Alvorens tot actie over te gaan, is het noodzakelijk om een "afval inventarisatie" te maken. Deelnemers worden uitgenodigd om het afval te sorteren en te wegen. Je kan ook een enquête opzetten om meer te weten te komen over gewoonten. Om dit te doen, kunnen sommige leerlingen/collega's bijvoorbeeld de klaslokalen/kantoren bezoeken en het thema uitleggen. Zij kunnen ook posters ophangen in het hele gebouw.

Bereken hoeveel afval we op deze manier samen vermijden! Hoe ga je hiervoor te werk?

- **Normale dag**: start de dag met lege afvalbakken en weeg aan het einde van de dag hoeveel afval de deelnemers op één normale dag maken. Je kan ook het aantal zakken te tellen op het einde van de dag.
- **'Zero afval' dag:** herhaal de meting in dezelfde condities.

Door beide metingen te vergelijken, kan je het percentage vermeden afval door een "zero afval dag" berekenen. Herhaal de meting enkele dagen nadien om na te gaan of de actie een blijvend effect heeft. Maak gebruik van de goodschooldigitool om de evolutie op lange termijn op te volgen.

Extra tip *: organiseer een wedstrijd om de leerlingen te motiveren. Hierbij worden de afvalbakken van elke klas apart gewogen. De klas met het minste afval aan het einde van de dag is de winnaar.*

Geef het goede voorbeeld…

- Organiseer in de leraarskamer of de cafetaria een maaltijd met de restjes uit de koelkast. Eet de maaltijd in "zero afval" stijl met bijvoorbeeld afwasbare kopjes en bestek, producten in bulk (suiker, thee, koffie, koekjes, …)
- In de (hand)tas van de leerkrachten: een eigen drinkfles, boterhammendoos, lokale snacks …

GOODPLANET.be

Met de steun van: bruxelles environnement leefmilieu brussel .brussels Vlaanderen verbeelding werkt

2. Kies je actie

Kies hoe jullie voedselverspilling in kaart brengen. Jullie kunnen ongebruikt voedsel hergebruiken of verwerken op twee manieren:

- **Organiseer een maaltijd met de restjes van iedereen.** De snack en/of maaltijd wordt gezamenlijk bedacht en georganiseerd. Zo vraag je aan alle deelnemers om de restjes van thuis naar school te brengen voor een groepsmaaltijd. Het kan een vergeten groente of fruit, brood of een ander bederfelijk voedsel zijn met een bijna vervaldatum zijn. Cfr: "Resterende receptideeën".

- **Jullie bereiden een maaltijd met restjes van de kantine.** De snack en/of maaltijd wordt gemaakt van de ongebruikte producten van de kantine. Zo kunt u bijvoorbeeld een discosoep maken: met de overige groenten kook je een soep die je met muziek uitdeelt. Het werkt ook prima met een smoothie van overgebleven fruit/groenten.

3. Ken het thema

BEKIJK ONZE ONLINE TOOLBOX. Via de pedagogische fiche, het thematisch dossier, quiz, video's, artikels, … leer je samen met je leerlingen het thema kennen. Zowel de impact van de productie en de verwerking van afval als mogelijke oplossingen komen aan bod.

Baseer je op het gewogen afval na één normale dag om samen met de klas na te denken over de hoeveelheid geproduceerde verpakking, voedselverspilling en mogelijke alternatieven. Bespreek wat een verpakkingsvrije maaltijd of tussendoortje is en wat hierbij de moeilijkheden of beperkingen zijn.

4. Communiceer en praat erover!

Zorg voor duidelijke en eenvoudige instructies. Communiceer deze minstens een week op voorhand:

- **De ouders.** Onze 'geïllustreerde fiche' voor de ouders legt het doel van de challenge duidelijk uit. Geef dit via de schoolagenda mee aan elke leerling. Ook via infoborden of affiches aan de ingang van de school kan je de nodige informatie verspreiden. Geef zeker ook suggesties voor verpakkingsvrije tussendoortjes, zoals fruit, rauwe groenten, zelf gebakken koekjes, noten, …

- **Het school- of bedrijfsteam.** Neemt niet iedereen aan de actie deel, laat de deelnemende groep communiceren over de actie om zo ook anderen te sensibiliseren. Op een school kan een deelnemende klas bij de andere klassen langsgaan om de challenge en het doel uit te leggen. In geval een bedrijf, kan de affiche worden opgehangen in de koffiehoek of worden verspreid in de interne nieuwsbrief. Zoek een ludieke manier om de aandacht te trekken bijvoorbeeld met het cijfer van het gewogen afval.

- **De onderhoudsploeg van de kantine.** Om een goede vergelijking te kunnen maken tussen de inhoud van de afvalbakken op een normale dag en een 'zero afval' dag is het belangrijk op tijd te overleggen met het onderhoudsteam. Een goede gelegenheid om ook bij hen de afvalproblematiek aan te kaarten. Enkele good tips: wijzig de porties op basis van elk zijn/haar honger, de leeftijd, smaken,...

  Voor de allerkleinsten: Het is belangrijk om hen het belang van respect voor voedsel te laten inzien. Het kind wordt best gevraagd om zijn/haar eetlust te uiten en "geen grotere ogen te hebben dan zijn/haar maag". De deelnemer neemt een portie dat overeenkomt met de eetlust, en een beetje minder de eerste keer. Tot slot, is het belangrijk om kinderen genoeg tijd te geven om te eten.

➔ DE DAG ZELF

- Amuseer jullie! Maak er een leuke afvalvrije dag van, die leerlingen en leerkrachten aanzet om verder te bouwen aan een afvalvrije school.
- Hield niet iedereen zich aan de afspraken? Zoek een manier om het gecreëerde afval te hergebruiken of maak er een kunstwerk van.
- Tref de nodige voorbereidingen: zet aanwezige automaten uit, voorzie waterkannen en glazen en bied toegang tot waterkraantjes of -fonteinen.

➔ NA DE ACTIE

Praat erover! Deel jullie actie via het schoolkrantje, de website, op je Facebookpagina (en die van ons ☺ www.facebook.com/GoodPlanetChallenges/), ...

Vereeuwig de actie met een grote affiche of breng op een andere manier de uitgespaarde hoeveelheid afval in beeld.

Andere 'one day '-acties

- Voor de allerkleinsten, stel een SMILEY-actie op: laat alle leerlingen na de lunch hun lunchdoos of bord aan de leraar zien. Afhankelijk van wat er over blijft, geef je een smiley. Een manier voor kinderen om zich uit te drukken en ook een manier voor ouders om geïnformeerd te zijn over de challenge en de behoeften/ wensen van hun kind(eren).
  - Smiley blij met "Bravo, ik heb alles opgegeten"
  - Smiley een beetje verdrietig "Ik had te veel eten"
  - Smiley een beetje verdrietig "Ik had geen honger"
  - Smiley verdrietig "Ik vind het niet lekker"
  Cfr: "smiley" om af te drukken

- In samenwerking met de kantine kunnen 2 borden aangeboden worden: een klein of groot bord, afhankelijk van de honger.

- Breng een bezoek aan een boerderij, boomgaard of moestuin of laat een producent langskomen in de klas/ school om de arbeidstijd die voedselproductie inneemt (tuinbouwers, kaasmakers,...) uit te leggen.

- Werk samen met een lokale winkel (supermarkt, kruidenier,...) om onverkochte bijna-vervallen producten te laten leveren bij de school om te verwerken (met de klas of onderhoudsploeg) tijdens "zero afval dag".